

16-17
ΜΑΪΟΥ
2020

ΕΝΔΟ- ΔΟΝΤΙΑ

ΕΝΔΟΔΟΝΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Από την διάγνωση
έως την έμφραξη

2 ΗΜΕΡΟ
ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΕΝΔΟΔΟΝΤΟΛΟΓΟΙ

Dr. Χρήστος Δανδάκης
Dr. Καλύβα Μαρία
Dr. Ιωάννης Κοκορικός

*Το διήμερο πρακτικό σεμινάριο
Ενδοδοντολογίας απευθύνεται σε κάθε
οδοντίατρο που θέλει να απαλλαγεί από
βασικά, καθημερινά προβλήματα της
διαδικασίας της ενδοδοντικής
θεραπείας.*

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΡΙΜΝΑ

Κέντρο Δια Βίου Μάθησης ΕΕ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Αρ. Αδείας Κε.Δι.Βι.Μ.1 2101624

Χ Ο Ρ Η Γ Ο Ι

ΦΛΩΡΟΣ DENTAL plus

Χρήστος Δανδάκης

Γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη το 1965. Πτυχίο Οδοντιατρικής το 1991. Εργάστηκε ως οδοντίατρος μέχρι το 1995 στην Γερμανία. Απόφοιτος του Προγράμματος Μεταπτυχιακού Σπουδών της Οδοντιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. στην κατεύθυνση της Ενδοδοντολογίας. Επιστημονικός συνεργάτης της Ελληνικής Εταιρείας Συνεχούς Οδοντιατρικής Επιμόρφωσης.

Συμμετοχή σε σεμινάρια ως εκπαιδευτής στον τομέα της Ενδοδοντολογίας. Διατηρεί ιδιωτικό ιατρείο στην Θεσσαλονίκη και εργάζεται στη Οδοντιατρική Μέριμνα Θεσσαλονίκης με αποκλειστικό αντικείμενο την Ενδοδοντολογία. Παρουσιάσεις και παρουσία σε διεθνή συνέδρια και συμπόσια, καθώς και δημοσιεύσεις σε Ελληνικά και ξένα περιοδικά με θέμα την Ενδοδοντολογία.

Καλύβα Μαρία

Διδάκτορας Ενδοδοντολογίας

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1974. Σπούδασε στην Οδοντιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών απ' όπου αποφοίτησε το 1998. Το 2001 ολοκλήρωσε με επιτυχία το διετές μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Οδοντιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το 2010 αναγορεύτηκε Διδάκτορας Ενδοδοντολογίας καταθέτοντας ερευνητική εργασία με τίτλο: «Ο ρόλος του μετατρεπτικού αυξητικού παράγοντα β1 (TGF β1) στην πολφική επανόρθωση. Πειραματική μελέτη».

Το επιστημονικό της έργο περιλαμβάνει δημοσιεύσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, συμμετοχές σε Ελληνικά και Διεθνή συνέδρια καθώς και εκπαιδευτικές δραστηριότητες στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα του Εργαστηρίου Ενδοδοντολογίας της Οδοντιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Από το 2002 και έπειτα διατελεί τακτικό μέλος της Ελληνικής Ενδοδοντικής Εταιρείας και εργάζεται ιδιωτικά με αντικείμενο την αποκλειστική άσκηση της Ενδοδοντίας.

Ιωάννης Κοκορίκος

DDS , MSc, PhD

Γεννήθηκε στη Χαλκίδα το 1974. Σπούδασε στην Οδοντιατρική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης όπου και αποφοίτησε το 1999. Το 2002 ολοκλήρωσε το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στην κατεύθυνση της Ενδοδοντολογίας, ενώ το 2010 αναγορεύθηκε διδάκτορας της Οδοντιατρικής σχολής ΑΠΘ . Έχει συμμετάσχει, ως ομιλητής σε Ελληνικά και σε Διεθνή Συνέδρια, ενώ έχει δημοσιεύσει ερευνητικές μελέτες σε Διεθνή περιοδικά. Είναι μέλος της Ελληνικής Ενδοδοντικής Εταιρείας και του Συλλόγου Ελλήνων Ενδοδοντολόγων. Επαγγελματικά, ασχολείται αποκλειστικά με το αντικείμενο της Ενδοδοντολογίας σε ιδιωτικό ιατρείο στη Χαλκίδα.

Η κλινική ενδοδοντολογία τα τελευταία χρόνια κατακλύζεται από τεχνολογικές εξελίξεις που αφορούν νέες συσκευές, σύγχρονα εργαλεία και υλικά καθώς και καινοτόμες τεχνικές προκειμένου να προσφέρουν στον οδοντίατρο περισσότερη άνεση στη θεραπευτική διαδικασία. Ο καθοριστικός ρόλος των μικροβίων και των παραπροϊόντων του μεταβολισμού τους στην πρόκληση και εξέλιξη της ακρορριζικής περιοδοντίτιδας έχει τεκμηριωθεί πέραν αμφιβολίας. Επομένως, η ενδοδοντική θεραπεία πρέπει να θεωρείται ως η κλινική αντιμετώπιση ενός νοσήματος μικροβιακής αιτιολογίας, η οποία στοχεύει στην εξάλειψη των μικροβίων αλλά και στην πρόληψη της επαναμόλυνσης. Για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού απαιτείται ενδεδειγμένη μηχανική προπαρασκευή, συνδυασμένη με κατάλληλους διακλυσμούς, τοποθέτηση αντισηπτικών και τρισδιάστατη έμφραξη του συστήματος του ριζικών σωλήνων.

Στόχος του σεμιναρίου είναι τόσο η παρουσίαση και ανάλυση διαγνωστικών και θεραπευτικών προβλημάτων που αφορούν την Ενδοδοντολογία όσο και η εξουκείωση του οδοντίατρου με τη διαδικασία της χημικομηχανικής επεξεργασίας αλλά και της τρισδιάστατης έμφραξης του συστήματος των ριζικών σωλήνων.

Μέσα από επιλεγμένα κλινικά περιστατικά, παρουσιάζονται σύγχρονα θεραπευτικά πρωτόκολλα αντιμετώπισης πολφικών και περιακρορριζικών παθήσεων. Με την ανάλυση των περιστατικών αυτών παρατίθενται σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα που αφορούν ερευνητικά πεδία αιχμής στην Ενδοδοντολογία.

Η διαγνωστική προσέγγιση των βλαπτικών επιδράσεων στο σύμπλεγμα πολφού και περιακρορριζικών ιστών, αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία. Αυτό συμβαίνει διότι απαιτείται η συνδυαστική θεώρηση τόσο των κλινικών όσο και των ακτινογραφικών ευρημάτων που υπάρχουν σε κάθε περίπτωση. Ειδικότερα, η διάγνωση στηρίζεται σε στοιχεία που προκύπτουν από τη λεπτομερή λήψη ιστορικού, σε πληροφορίες που ανακύπτουν από τις δοκιμασίες ζωτικότητας του πολφού και σε στοιχεία της ακτινογραφικής εικόνας. Η κλινική εξέταση και οι σύγχρονες απεικονιστικές τεχνικές συμβάλλουν σημαντικά στον παραπάνω σκοπό. Στα πλαίσια της παρουσίασης θα γίνει, μέσα από σειρά κλινικών περιστατικών, μια σύντομη αναφορά στην συμπτωματολογία των ενδοδοντικής αιτιολογίας παθήσεων του πολφού αλλά και η παρουσίαση της σύγχρονης κατάταξης των νόσων του πολφού και των περιακρορριζικών ιστών.

Απαραίτητη προϋπόθεση της σωστής χημικομηχανικής επεξεργασίας και έμφραξης κατά την ενδοδοντική θεραπεία είναι η γνώση της μορφολογίας του συστήματος ριζικών σωλήνων του δοντιού. Με την πρόοδο των σύγχρονων ερευνητικών πρωτοκόλλων κατέστη δυνατή η απεικόνιση και ανάλυση των μορφολογικών χαρακτηριστικών του συστήματος ριζικών σωλήνων σε τέτοιο επίπεδο που ο κλινικός οδοντίατρος έχει, πλέον, σήμερα τη δυνατότητα να γνωρίζει ορισμένες ιδιαιτερότητες της ομάδας δοντιού που επεμβαίνει. Μέσα από την παρουσίαση σύγχρονων μελετών αναλύονται προβληματισμοί που σχετίζονται με τον αριθμό ριζικών σωλήνων, τη σχέση μεταξύ τους ως σύστημα, το σχήμα και την εντόπιση των στομιών τους. Το στάδιο της προπαρασκευής των ριζικών σωλήνων συγκεντρώνει κατά γενική ομολογία το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Αυτό οφείλεται στο ότι αποτελεί όχι μόνο κοπιώδες, αλλά στην πράξη το καθοριστικότερο βήμα για την επιτυχή εκτέλεση μιας ενδοδοντικής θεραπείας χωρίς συμβάματα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατανόηση του τι αλλάζει και τι όχι με τη μηχανοκίνητη προπαρασκευή, ώστε ο κλινικός να είναι σε θέση να ανταποκριθεί επαρκώς σε κάθε περιστατικό, όσο απαιτητικό κι αν είναι. Στα πλαίσια αυτά θα γίνει αναλυτική παρουσίαση του κλινικού πρωτοκόλλου χρήσης των μηχανοκίνητων συστημάτων, ώστε ο συμμετέχων να εφοδιαστεί κατάλληλα και να υιοθετήσει τη μηχανοκίνητη ενδοδοντολογία στην καθημερινή κλινική πράξη.

Ο διακλυσμός των ριζικών σωλήνων αποτελεί ένα ζήτημα καθημερινής κλινικής πράξης στην ενδοδοντολογία, αναπόσπαστο από την έννοια της ίδιας της ενδοδοντικής θεραπείας. Πολυάριθμα υγρά διακλυσμών έχουν κατά καιρούς προταθεί και διερευνηθεί διεξοδικά. Εντούτοις, η ίδια η διαδικασία των διακλυσμών παραμένει ένα θέμα ελάχιστα τεκμηριωμένο, το οποίο περιγράφεται και διδάσκεται ακόμα και σήμερα με βάση καθαρά εμπειρικά δεδομένα σε μεγάλο βαθμό. Επιχειρώντας μια επιστημονικά τεκμηριωμένη ανασκόπηση σχετικά με το πρωτόκολλο διακλυσμών κατά τη μηχανοκίνητη προπαρασκευή, θα γίνει μια σύγχρονη προσέγγιση τόσο στα υγρά όσο και στις τεχνικές διακλυσμών. Θα συζητηθούν θέματα όπως η ενεργοποίηση των υγρών διακλυσμού, η απομάκρυνση του ρυπαρού επιχρίσματος οδοντίνης (smear layer), η χρήση χημικών παραγόντων και ο κατάλληλος τελικός διακλυσμός.

Α. ΔΙΑΓΝΩΣΗ

1. Βιολογία πολφού και περιακρορριζικών ιστών,
2. Παθολογία πολφού και περιακρορριζικών ιστών,
3. Διαδικασία διάγνωσης - διαφοροδιάγνωσης,
4. Εργαλεία διάγνωσης,
5. Οπτικό μικροσκόπιο και τεχνικά μέσα μεγέθυνσης,
6. Αντιμετώπιση οξέων συμπτωμάτων του επείγοντος ενδοδοντικού περιστατικού,
7. Διάγνωση και οργάνωση σχεδίου Θεραπείας. Αξιολόγηση πριν την προσθετική Αποκατάσταση από τη πλευρά του Ενδοδοντολόγου,
8. Ελεύθερη συζήτηση - προβληματισμοί

Β. Ανατομία των ριζικών σωλήνων

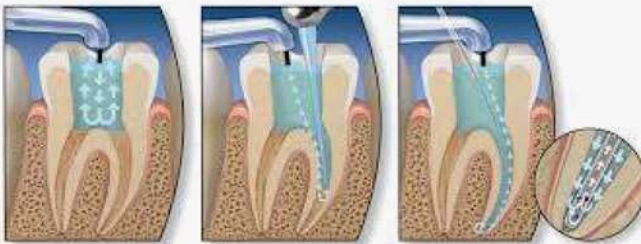
Γ. Μορφολογία του συστήματος των ριζικών σωλήνων

Α. Διάνοιξη

1. Απομόνωση,
2. Απολύμανση,
3. Εργαλεία διάνοιξης,
4. Αρχές και κανόνες διάνοιξης,
5. Συμβάματα κατά την διάνοιξη,
6. Ελεύθερη συζήτηση - προβληματισμοί.

Ε. Πρακτική εξάσκηση

1. Τρόποι τοποθέτησης ελαστικού απομονωτήρα,
2. Διάνοιξη,
3. Βελτίωση διάνοιξης,
4. Εντοπισμός και ανίχνευση μυλικών στομιών.

ΣΤ. Χημικομηχανική επεξεργασία των ριζικών σωλήνων

Μηχανοκίνητη προπαρασκευή

1. Επιστημονική τεκμηρίωση μηχανοκίνητης προπαρασκευής,
2. Σύγχρονος εξοπλισμός μηχανοκίνητης προπαρασκευής,
3. Ελεγχόμενη μνήμη σχήματος εργαλείων,
4. Συσκευές καθορισμού μήκους εργασίας,
5. Προσδιορισμός μήκους εργασίας,
6. Προπαρασκευή ριζικών σωλήνων - πρωτόκολλο κλινικής διαδικασίας,
7. Καθορισμός εύρους προπαρασκευής και έλεγχος διεύρυνσης,
8. Κλινικά περιστατικά.
9. Θραύση μικροεργαλείων. Πότε και γιατί;

Διακλυσμοί

1. Μέθοδοι διακλυσμών,
2. Ενεργοποίηση των υγρών διακλυσμού,
3. Gel ή υδατικά διαλύματα; Διαφορές, ενδείξεις και αντενδείξεις,
4. Αφαίρεση του ρυπαρού επιχρίσματος οδοντίνης (smear layer),
5. Χηλικοί παράγοντες,
6. Πρωτόκολλο διακλυσμών στη μηχανοκίνητη προπαρασκευή,
7. Ελεύθερη συζήτηση - προβληματισμοί.

Ζ. Πρακτική εξάσκηση

1. Σύγχρονος εξοπλισμός μηχανοκίνητης προπαρασκευής. Εξοικείωση με το μοτέρ ενδοδοντίας,
2. Προπαρασκευή ριζικών σωλήνων,
3. Διακλυσμοί και ενεργοποίηση των υγρών διακλυσμού,
4. Καθορισμός εύρους προπαρασκευής και έλεγχος διεύρυνσης,
5. Ελεύθερη συζήτηση - προβληματισμοί.

Η. Έμφραξη

1. Η έμφραξη του συστήματος ριζικών σωλήνων σε τρεις διαστάσεις,
2. Ο ρόλος των διαφόρων τεχνικών και υλικών και αποτελεσματικότητας του συνδυασμού τους,
3. Ελεύθερη συζήτηση - προβληματισμοί.

Θ. Πρακτική εξάσκηση

Πρακτική εφαρμογή σύγχρονων υλικών και τουλάχιστον δύο αντιπροσωπευτικών τεχνικών έμφραξης.

Ι. Συζήτηση εφ' όλης της ύλης

Το διήμερο πρακτικό σεμινάριο Ενδοδοντολογίας απευθύνεται σε κάθε οδοντίατρο που θέλει να απαλλαγεί από βασικά, καθημερινά προβλήματα της διαδικασίας της ενδοδοντικής θεραπείας.

Για πρώτη φορά το Ινστιτούτο Μέριμνα προσκαλεί τρεις ειδικούς ενδοδοντιστές, οι οποίοι για δυο ημέρες προσφέρουν γνώσεις σε όλα τα πεδία και συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις πρακτικές ασκήσεις.

Τόσο η θεωρητική, όσο και η πρακτική άσκηση θα βασιστεί στην επιστημονική τεκμηρίωση και όχι την εταιρική καθοδήγηση. Έτσι, όλοι οι συμμετέχοντες θα εξασκηθούν σε δύο διαφορετικά συστήματα προπαρασκευής, αλλά και έμφραξης.

Απαραίτητα υλικά:

Όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να φέρουν μαζί τους εξαθθέντα δόντια από όλες τις ομάδες προκειμένου να έχουν την δυνατότητα να εξασκηθούν και στα πλέον απαιτητικά περιστατικά.

Πληροφορίες/Εγγραφές

Τόπος Διεξαγωγής:

Ημερομηνία:

Γλώσσα Παρακολούθησης:

Δίδακτρα:

Ινστιτούτο Μέριμνα, Αθήνα

16-17 Μαΐου, 2020

Ελληνικά

400 €

(περιλαμβάνει: Handout του διήμερου σεμιναρίου, coffee breaks, μεσημεριανά γεύματα, πιστοποιητικό παρακολούθησης)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΡΙΜΝΑ

Κέντρο Διά Βίου Μάθησης ΕΕ

Λ.Βουλιαγμένης 272Α, Άγιος Δημήτριος,
Αθήνα Τ.Κ.: 173 43

(Έξοδος σταθμού ΜΕΤΡΟ Αγ.Δημητρίου)

Τηλεφωνικό Κέντρο: **210 97 34000**

Email: imerimna@otenet.gr

Χορηγοί

ΕΝΔΟ-ΔΟΝΤΙΑ

Ενδοδοντική
Θεραπεία